

Încă de la prima noastră întâlnire, între mine și Roman se declanșase un curent de afecțiune care mă avertiza că el nu era precum ceilalți, în ciuda eforturilor mele de a crede contrariul. Nu eram pregătită pentru genul ăsta de aventură. Din clipa când îl cunoscusem, Aron fusese bărbatul la care visasem și lângă care trăisem cea mai frumoasă perioadă a vieții mele. Nu voiam ca acest lucru să se schimbe vreodată. Voiam să îl păstrez pe Roman, dar în același timp și căsătoria cu Aron, în ciuda situației inconfortabile în care trăiam. Numai în această relație duală reușeam să am încredere în viitor.

Între apelurile telefonice ale lui Roman și gătitul pentru soțul meu, citeam și mă uitam la televizor. Era bine, era destul, dar pentru cât timp?

Roman luase obiceiul să petreacă serile la noi, căci conversațiile telefonice nu îi mai ajungeau. De multe ori mâncam împreună, și cel mai adesea în compania prietenilor. Și cu toate că îl invitam de fiecare dată când organizam întâlniri literare, Roman nu vorbea foarte mult. Dimpotrivă. În fața celor care făceau din conversație sensul vieții lor, el devenea mut, incapabil să țină piept retoricii dezlănțuite a unor invitați ale căror idei îl agasau în mod evident. El se mulțumea doar să îi asculte, în timp ce spiona discret decolteul tricoului meu, genunchii care ieșeau ușor de sub fustă. Eram singura, credeam eu, care remarca ocheadele și pofta lui din ce în ce mai evidentă de a mă atinge.

La fiecare întâlnire, îmi aducea discret mici cadouri, care treceau neobservate în meniul meu. Era maniera lui tăcută de a-mi spune că mă dorea. Vedeam cu îngrijorare amploarea pe care o lua relația noastră zi de zi, amenințându-mi nu numai cuplul, ci viața întreagă. Fugisem dintr-o țară unde asemenea lucruri erau condamnate, dar nu eram gata să profit de libertatea pe care mi-o oferea acest mare continent.

Oare ceilalți bănuiau deja ceva mai mult despre această legătură bazată pe prietenie și colaborare? Credeau ei că făceam dragoste și că Roman devenise mai mult decât ucenicul și protejatul meu? Ne imaginau ei deja în pat cu mult înainte ca acest lucru să se întâmple cu adevărat?

Cuplu nostru devenise din ce în ce mai notoriu în comunitate, chiar dacă a durat mai mult de un an ca relația să devină amoroasă. De acum eram cunoscuți ca un veritabil comando artistic, gata să sară în ajutor creatorilor anonimi, să facă imposibilul pentru promovarea lor, în ciuda evidenței că lucrul ăsta nu avea să le aducă niciun spectator sau un cititor în plus. Îl ajutam pe Roman să-și conceapă interviurile, să își făurească un stil de pamfletar în care să exceleze. Descopeream în el o puternică vână de polemist. Fără a avea o mare cultură artistică, Roman avea instincte literare fără greș.

Prezența lui Roman în viața mea m-a făcut să uit dificultățile primei noastre ierni boreale, frica de viitor și eșecul primelor demersuri literare. În fiecare zi mă confruntam cu manuscrise care mi se întorceau însoțite de comentarii dezarmante privind calitatea limbii și cu lipsa perspectivei de a găsi un post de profesor la școlile din Montréal. În ciuda optimismului care mă caracteriza, era lesne de înțeles că unii sunt mai egali ca alții în țara asta, pentru totdeauna. Cel mai greu pentru mine

Însă era să lupt contra propriilor mele fantasme literare care pierdeau aici orice valoare. Cărțile mele nu mai aveau niciun fel de interes în ochii mei. Eram incapabilă să răspund gustului noilor mei cititori. Universul meu era putred. În el era vorba despre oameni umiliți, despre victime ale propriilor complexe, de indivizi care pierdeau totdeauna bătălia cu destinul din lipsă de speranță și încredere. Personajele mele erau indivizi striviți de o societate în care ei aveau numai datoriile fără niciun drept. Cu toții erau bărbați și femei fără drept de replică.

Îmi duceam în tăcere aceste incertitudini care mă frământau, fără a vorbi nimănui despre ele, nici chiar lui Roman. La ce bun? îmi ziceam. Mă îndoiam mai mult decât oricând că cineva te poate ușura vreodată de ele. Tot ceea ce Roman putea face era să-mi ofere un chip surâzător, amabil și generos. Pentru aniversarea mea, primeam pentru prima oară parfumuri scumpe, iar pentru desert prăjituri fine.

În ciuda protestelor mele, Roman continua să încerce să compenseze lipsurile din trecutul meu. Florile și parfumurile trebuiau să mă consoleze pentru o tinerețe petrecută în camerele fără încălzire și lipsite de intimitate din căminele liceelor industriale pe unde trecusem, pentru trenurile supraaglomerate și războiul rece care ne interzisesse accesul la tot ceea ce însemna epoca noastră. Iată din ce era făcut trecutul meu, pe care Roman încerca să îl ostoiască cu parfumuri de coriandru.

Unde aveau să ne ducă toate astea? Dacă mă culcam cu el, mai eram oare capabilă să revin în patul conjugal? Care erau locul celor doi bărbați în viața mea?

Aceste întrebări erau din ce în ce mai sfâșietoare, căci mă autoflagelam din cauza pasiunii mele crescânde

pentru Roman. Bărbatul ăsta mă atrăgea tot mai tare prin caracterul lui sincer, modest și necomplicat. Regăseam în el gesturile tatălui meu. În ciuda familiei lui de preoți și învățători, plăcerile lui erau cele ale unui om simplu de la țară. Copilăria lui petrecută în satul bunicii îi fasonase același caracter ca al meu, fără darul persuasiunii retorice. Tot ce știam să facem era să punem întrebări în mod direct despre lucruri la care așteptam un răspuns fără echivoc.

Ceea ce mă destabiliza și mai mult era că prin el regăseam, de fapt, ceea ce părăsisem dincolo de ocean. Camera lui de dormit emana aceleași arome ca ale așternutului părinților mei. Roman și cu mine eram produsul aceleiași societăți țărănești rustice, în sânul căreia funcționa totuși o ciudată civilizație. Noi eram crescuți în morala rigidă după care se conducea orice societate primitivă, patriarhală și agrară. La Laval, Roman cultiva un mic petec de pământ cu roșii, pătrunjel, o tufă de leuștean oferită de o doamnă din comunitate, ardei, mentă sălbatică. Seara, se așeza pe terasă ca să fumeze în picioarele goale, întocmai ca tatăl meu. Atâta sinceritate și onestitate, atâta încredere în oameni și supunere față de legi mă impresiona până la lacrimi.